

TÜROB

TITE / TAHRAN - İRAN 2017 Turizm Fuarı Sonuç Raporu

Fuar Tarihleri 06.02.2017 – 09.02.2017

2017 Yılı Fuar Tarihleri Şubat 2018

Fuarın Açık Olduğu saatler 10:00-18:00

Dağıtılan Malzemeler

1. Tanıtım Rehberi
2. Tanıtım DVD'si
3. Şehir Haritası

Fuar Hakkında

Bu yıl 10. kez düzenlenen TITE İran Uluslar arası Turizm Fuarı, toplam 9 salonda, 21.000 metrekarelik bir alanda 06-09 Şubat 2017 tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

Fuar idaresi tarafından yapılan açıklamada, fuarı geçtiğimiz yıl 14.850'si profesyonel ziyaretçi olmak üzere, toplam 218.050 kişi ziyaret etmiş ve 435 kurum/şirket stant olarak katılım sağlamıştır. 2017 yılı verileri henüz açıklanmamıştır.

Fuarda yer alan uluslar arası katılımcılar arasında; Türkiye, Azerbaycan, İspanya, Rusya ve İsviçre yer almıştır.

Fuarın bu yılki ana sponsoru Atlas Global Hava Yolu Şirketi olmuştur.

Türkiye Standı

Fuara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tahran Kültür ve Tanıtma Müşavirliği koordinasyonunda, yaklaşık 100 metrekarelik bir stant alanı ile TÜROB, TÜRSAB, Türk Hava Yolları, Afyon İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Oteller ve Seyahat Acenteleri katılım sağlamıştır.

Tahran Büyükelçisi Rıza Hakan Tekin, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Hüseyin Yayman, Tanıtma Genel Müdürü İrfan Önal, Tanıtma Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Temurci, fuar alanı ve Türkiye standını ziyaret ederek, katılımcılar ile bir araya gelmiş ve pazara ilişkin ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Türkiye Otelciler Birliği
Hotel Association of Turkey

TÜROB Standı

Türkiye standı içerisinde yer alan, Birliğimiz standında Ülkemiz ve İstanbul destinasyonuna ait genel bilgiler, rehber ve Birliğimiz üyelerine yönelik tanıtımları içeren materyallerin dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Workshop Organizasyonu

Fuar öncesinde 05 Şubat 2017 tarihinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı desteği, Birliğimiz ve Sea Travel işbirliği ile Tahran Seda Sima Salonlarında gerçekleştirilen workshop organizasyonuna, ülkemizden 40'ı aşkın otelci katılım sağlamıştır. Workshop organizasyonu ile birlikte, akabinde düzenlenen Gala Gecesi'ne yaklaşık 600 İranlı turizm acentesi temsilcileri iştirak etmiştir.

Özellikle İran Pazarı'nın geleneksel ve yerel partner ile çalışma prensipleri gereği (ödemeler v.b konulardaki prosedürler sebebiyle) workshop çalışmalarının, fuar katılımından çok daha etkin ve sonuç odaklı olduğu gözlemlenmiştir.

Workshop kapsamında kurulan temaslarda, Türkiye'nin İran için öncelikli destinasyonlar arasında yer aldığı, özellikle İstanbul ve Antalya'nın revaçta olduğu, alışveriş, iş ve tatil segmentlerinde pazarda öne çıktığımız değerlendirilmiştir.

İran Hakkında

Tarihi İpek Yolu sayesinde, eski çağlardan bu yana Avrupa ve Asya'nın kesişme noktasında yer alan İran'ın stratejik konumu, ülkede petrolün keşfi ile daha da önemli hale gelmiştir. Ham petrol taşımacılığının yoğun olarak yapıldığı Umman Körfezi, Basra Körfezi ve Hazar Denizi'ne kıyıları olan İran; Türkiye (499 km), Afganistan (936 km), Irak (1458 km), Pakistan (909 km), Türkmenistan (992 km), Azerbaycan (432 km), Nahçıvan (179 km) ve Ermenistan (35 km) ile sınıra sahiptir.

İran, 2014'te Orta Doğu'daki en büyük ikinci nüfusa (1. Mısır) ve ekonomiye (1. Suudi Arabistan) sahip olup, %41'i 25 yaş altında olan yaklaşık 78 milyonluk bir nüfusa sahiptir. İran'ın ekonomisi, doğrudan ya da dolaylı olarak (vakıflar/bonyadlar, yatırım fonları ve emeklilik fonları aracılığıyla), çoğunlukla devlet tarafından kontrol edilmektedir.

Nüfus	78.140.000
GSYİH (Milyon \$)	393.495 (2015-IMF)
KBGSYİH (\$)	17,140 (2015-IMF)
Büyüme Oranı (%)	0,50% (2015-IMF)
Yüzölçümü (km ²)	1.648.195
Başkent	Tahran

Türkiye - İran İlişkileri

İran, 400 yıla yakın süredir değişmeyen 560 km'lik bir sınırı paylaştığımız önemli bir komşumuzdur. İran'da hali hazırda Tahran Büyükelçiliğimizin yanı sıra Tebriz, Urumiye ve Meşhed Başkonsolosluklarımız görev yapmaktadır. İran ise ülkemizde Ankara Büyükelçiliği'nin yanı sıra İstanbul, Erzurum ve Trabzon Başkonsoloslukları'yla temsil edilmektedir.

Türkiye-İran Dış Ticaret Değerleri (bin Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	235.785	815.730	1.051.515	-579.945
2001	360.536	839.800	1.200.336	-479.264
2002	333.962	920.972	1.254.934	-587.010
2003	533.786	1.860.683	2.394.469	-1.326.897
2004	813.031	1.962.059	2.775.090	-1.149.028
2005	912.940	3.469.706	4.382.646	-2.556.766
2006	1.066.902	5.626.610	6.693.512	-4.559.708
2007	1.441.190	6.615.394	8.056.584	-5.174.204
2008	2.029.760	8.199.689	10.229.449	-6.169.929

2009	2.024.863	3.405.986	5.430.849	-1.381.123
2010	3.044.177	7.645.008	10.689.185	-4.600.831
2011	3.589.635	12.461.532	16.051.167	-8.871.898
2012	9.921.602	11.964.779	21.886.381	-2.043.177
2013	4.192.776	10.383.117	14.575.893	-6.190.341
2014	3.886.735	9.833.329	13.720.064	-5.946.594
2015	3.665.217	6.096.265	9.761.481	-2.431.048
2015(1-10)	2.985.177	5.234.999	8.220.176	-2.249.822
2016(1-10)	4.316.369	3.688.029	8.004.398	628.340

Kaynak: TÜİK

Türkiye-İran Yatırım İlişkileri

1983 yılında İran'da faaliyetlerine başlayan Türk müteahhitleri ve müşavirlik firmaları, 20 yıl aradan sonra 2004 yılından itibaren İran pazarına yeniden girmiştir. Türk firmaları İran'da bugüne kadar toplam 531 Milyon Dolar değerinde 22 adet proje üstlenmiştir.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, İran Enerji Bakanlığı ile 14 Temmuz 2007 tarihinde imzalanan Ortak Mutabakat Zaptı çerçevesinde, Güney Pars Doğal Gaz Sahası'nın Geliştirme ve Üretim Projesinin 22-23-24 nolu fazlarını üstlenmiştir.

Tahran'da çoğu ithalat ve ihracat ile ilgilenen 100'e yakın Türk firması faaliyet göstermektedir. Tebriz'de 2005 yılında kurulan, ülkenin ilk ve tek Serbest Yabancı Yatırımcı Bölgesi'nde Türk işadamlarına ait 38 yatırım bulunmakta olup; bunların ikisi % 100 Türk sermayesi ile kurulmuştur.

İran'da tüketim harcamalarını ve talebini etkileyen faktörler şunlardır;

- Nüfusun yaklaşık % 50'si 20 yaşın altında, % 70'i 30 yaşın altındadır.
- Yüksek işsizlik oranı ve enflasyon nedeniyle satın alma gücü düşüktür.
- Kırsal alanlardan kentlere yaşanan göç, çarpık kentleşme ve kayıt-dışı ekonomi sorunlarını da beraberinde getirmektedir.
- Orta sınıf zayıflamakta, gelir adaletsizliği artmaktadır.
- İthal mallara talep artmaktadır. Ancak, pazar araştırması ve reklam gibi pazarlama teknikleri ile desteklenmezse markaya bağlılık yaratmak ve bunu korumak zordur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

İran yılı 21 Mart'ta başlamakta olup; ilk altı ay 31 gün, sonraki beş ay 30 gün ve on ikinci ay 29 gün (ve her dört yılda bir 30 gün) çekmektedir. 2017 yılı için geriye kalan tatil günleri şöyle sıralanmaktadır;

2017 yılı Tatil Günleri (İran ve Türkiye)

01.01.2017	01.01.2017	Yılbaşı
10.02.2017	10.02.2017	Devrim Yıldönümü
02.03.2017	02.03.2017	Hz. Fatemeh Zehra'nın Ölüm Yıldönümü
19.03.2017	19.03.2017	Petrolün Millileştirilmesi
19.03.2017	19.03.2017	Hz. Fatemeh Zehra'nın doğum yıldönümü
21.03.2017	24.03.2017	Nevruz (4 gün)
01.04.2017	01.04.2017	İran İslam Cumhuriyeti Günü
02.04.2017	02.04.2017	Doğa Günü
11.04.2017	21.04.2017	Hz. İmam Ali'nin Doğum Yıldönümü
23.04.2017	23.04.2017	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
25.04.2017	25.04.2017	Hz. Peygamber'in Peygamberliğe Atanması
01.05.2017	01.05.2017	Emek ve Dayanışma Günü
12.05.2017	12.05.2017	Hz. Mehdi'nin Doğum Yıldönümü
19.05.2017	19.05.2017	Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
04.06.2017	04.06.2017	İmam Humeyni'nin Ölüm Yıldönümü
05.06.2017	05.06.2017	15 Hordad Ayaklanması
16.06.2017	16.06.2017	Hz. Ali'nin Ölüm Yıldönümü
26.06.2017	27.06.2017	Ramazan Bayramı (son anda bayram tarihi ileri ya da geri alınabilir)
20.07.2017	20.07.2017	Hz. İmam Jafar Sadegh'in Ölüm Yıldönümü
30.08.2017	30.08.2017	Zafer Bayramı
01.09.2017	01.09.2017	Kurban Bayramı
09.09.2017	09.09.2017	Ghader-e Khom Bayramı
30.09.2017	30.09.2017	Tasooa
01.10.2017	01.10.2017	Ashoora
29.10.2017	29.10.2017	Cumhuriyet Bayramı
09.11.2017	09.11.2017	Arbain (İmam Hüseyin'in Ölümünün 40. Günü)
17.11.2017	17.11.2017	Hz. Peygamberin Ölüm Yıldönümü
19.11.2017	19.11.2017	Hz. İmam Rıza'nın Ölüm Yıldönümü
06.12.2017	06.12.2017	Hz. Muhammed'in Doğum Yıldönümü
06.12.2017	06.12.2017	Hz. İmam Jafar'in Doğum Yıldönümü

İran'da kamu kurumları Perşembe ve Cuma günleri, özel şirketler ve bankalar ise yalnızca Cuma günü kapalıdır. Firmaların çalışma saatleri 08.30 – 13.00 ve 15.00 – 19.00 arasındır. Bankaların çalışma saatleri Perşembe günleri 08.30 – 12.30 arası, diğer günler 08.30 – 16.00 arasındır. Kamu kurumları ise 08.00 – 14.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

İran Turizm Pazarı

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre 2016 yılında, Ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %30,05 azalış göstererek 25 352 213 olmuştur.

2015 yılında ülkemizi ziyaret eden İranlı sayısı 1.700.385 iken, 2016 yılında -%2,07'lik düşüşle bu sayı 1.665.160 olmuştur.

Ülkemize gelen İranlı Ziyaretçi Sayıları:

YIL				% DEĞİŞİM ORANI		
2013	2014	2015	2016	2014/2013	2015/2014	2016/2015
1.196.801	1.590.664	1.700.385	1.665.160	32,91	6,90	-2,07

İstanbul'a gelen İranlı Ziyaretçi Sayıları:

YIL				% DEĞİŞİM ORANI		
2016	2015	2014	2013	2016/2015	2015/2014	2014/2013
648.176	755.707	590.920	375.403	-14,2	27,9	57,4

Türkiye, yurt dışına çıkışlarda İranlılar için Dubai ve Malezya'dan sonra en çok tercih edilen 3. ülke olmakla beraber, İranlıların Türkiye'yi tercih nedeni alışveriş ve deniz/kum/güneş tatilidir. İranlıların tercih ettiği diğer önemli destinasyonlar ise Ermenistan ve Amerika'dır. Amerika seyahatlerinde Türkiye, İranlılar için önemli bir transit noktası durumdadır.

Alışveriş amaçlı gelenlerin tercihi çoğunlukla İstanbul olurken, Tatil amaçlı gelenler ise daha önce ağırlıklı olarak Antalya'yı tercih ederken, son dönemde Bodrum ve Marmaris'e de ilgi artmaya başlamıştır.

İran'da Turizm

İran, 19 UNESCO Dünya Mirası, dini turizme yönelik lokasyonlar, doğal parklar, yaban hayatı koruma bölgeleri ve kayak tesisleri barındırmaktadır. Tahran, İsfahan ve Meşhed en çok turist çeken lokasyonlardır.

1979 yılındaki İran Devrimi'nden sonra Sheraton, Hyatt ve Hilton gibi uluslararası otel zincirlerinin İran'da faaliyet göstermesi yasaklanmış ve bu oteller kamulaştırılmıştır. İran turizm sektörü yıllardır yerli otellerin hakimiyetindedir.

İran'a gelen turist sayısında ve yapılan turizm yatırımlarında son birkaç yılda önemli artışlar görülmüştür. İran'ın dış dünyayla olan ilişkilerinin ve genel durumunun iyileşmeye başlamasıyla birlikte BAE'li Rotana ve Accor Hotels gibi uluslararası otel zincirleri de İran pazarına girmeye ilgi göstermektedirler.

İran 2014 yılında yaklaşık 5 milyon yabancı turisti ağırladı.

Toplam ziyaretlerin %35'ini oluşturan Irak, İran'a en fazla turist gönderen ülke oldu. Irak'tan gelen turist sayısı son yıllarda artarken, Körfez Arap Ülkeleri'nden gelen turist sayısı da yaklaşık %50 arttı.

İran ve Lübnan gibi ülkeler Iraklı turistlerin girişine kolaylık sağlayan nadir ülkelerden olduğundan, İran, Iraklı turistler için önemli bir destinasyon haline gelmiştir. Irak'tan sonra, İran'a en fazla turist gönderen ülke ise Azerbaycan'dır. Bunun bir ölçüde nedeni, iki ülke vatandaşlarının karşılıklı olarak

kolayca seyahat edebilmesi ve dünyanın resmi olarak Şii Müslüman iki ülkesi olmalarından gelen yakınlıktır.

Hindistan'dan gelen turist sayısı nispeten düşük olsa da, ilişkilerin gelişmesine paralel olarak bu oranın önümüzdeki dönemlerde artması beklenmektedir. İran Hindistan için çok önemli bir ticaret ortağı olmanın yanı sıra Hindistan'ın Batı Asya'ya karadan tek erişim noktası olması nedeniyle Hintli şirketler için aynı zamanda kritik bir taşımacılık güzergahıdır.

2014 yılında İran'ın yabancı turistlerden elde ettiği gelir 32.445 milyar İran riyali idi. Bu rakamın 2015-2019 arası dönemde yıllık ortalama %11,28'lik büyüme kaydederek 2019 yılında 53.937 milyar riyale yükselmesi bekleniyor.

İran'daki Tesis ve yatak sayısı (2012)

	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
Toplam	3.282	221.410
Lüks oteller	13	1.043
5 yıldızlı	21	9.451
4 yıldızlı	78	17.515
3 yıldızlı	708	56.783
2 yıldızlı	867	53.409
1 yıldızlı	1.360	72.456
Sınıflandırılmamış	235	10.753

Kaynak: İran İstatistik Merkezi

İranlı Uluslar arası Turist Sayısı

Yıl	Turist
1995	1,000,000
1996	1,218,000
1997	1,433,000
1998	1,690,000
1999	1,856,000
2000	2,286,000
2001	2,400,000
2002	2,921,000
2014	7,698,000

SONUÇ:

* Kültürel, coğrafi ve tarihi yakınlık sebebiyle İran ülkemiz için öne çıkan turizm pazarlarından biri haline gelmiştir. Özellikle idari bakımdan birtakım kısıtlamalar altındaki ülke için, Türkiye demokratik Müslüman bir ülke olması sebebiyle, turizm ürünlerinin çeşitliliği ile İran için önemli bir destinasyondur.

*İran'da sıklıkla kullanılan pazarlama unsuru, işletim hakkı belediyelere ait olan şehir ilan panolarıdır. Radyo ve televizyon yayınları, devletin kontrolündedir. "Tehran Times" ve "Iran Daily", İngilizce olarak yayınlanan günlük gazetelerdir. Ayrıca "Press TV" adlı İngilizce kanal, uydu aracılığıyla izlenebilmektedir. Bu yayın organları aracılığıyla turizm pazarlaması yapılmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

* THY başta olmak üzere havayolu şirketlerimizin Tahran'ın yanı sıra, İsfahan, Tebriz, Şiraz, Meşhed, Ahvaz ve Kirmanşah'a doğrudan uçuşlarının olması Türkiye ile İran arasındaki turizm ilişkilerine katkı sağlamaktadır.

* İran riyalinin değer kaybettiği 2011 - 2012 döneminde yurt dışına çıkan İranlı turist sayısı %37 azaldı. İran riyalinin istikrarlı bir seyir izlediği 2014 yılında ise yurt dışına çıkan İranlı turist sayısı artmıştı. Bu iki örnek, turizmin döviz kurlarına ne kadar bağımlı olduğunun birer göstergesidir.

* İran, Dünya Ekonomik Forumu'nun yayımladığı 2015 Seyahat ve Turizm Sektöründe Rekabet Gücü endeksinde Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri (MENA) içinde 12., 141 ülke içindeyse 97. sıradadır. Aynı raporda, İran'ın güvenlik endeksi, Türkiye'nin güvenlik endeksinden daha yüksektir.

* Temmuz 2016'dan bu yana devam eden "charter" uçuşlarındaki sorun hakkında iki ülke arasındaki temaslar sürmektedir.

*Ülkemize gelen İranlı turist sayısının, 2017 yılında 2 milyona yaklaşması beklenmektedir.

Türkiye

Hotel Association of Turkey

Birliği

f Turkey

Kaynaklar :

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

T.C. Dış İşleri Bakanlığı

T.C. Ekonomi Bakanlığı

TÜİK